

EGYES FIZETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

A Kormány [T/13081.](#) számú, az egyes fizetési szolgáltatókról szóló törvényjavaslata elsősorban a pénzforgalmi intézményekre, az elektronikuspénz-kibocsátó intézményekre és az utalvány-kibocsátókra vonatkozó intézményi rendelkezéseket kívánja rögzíteni.

- Az online kártyás fizetés értéke Magyarországon 2010 és 2013 között több mint háromszorosára emelkedett, a száma pedig közel meg-négyszereződött.
- A PayPal szolgáltatásai jelenleg 190 országban vehetők igénybe; 110 millió ügyfélszámláról 25 különböző pénznemben lehet fizetni.
- Utalványpiac: Magyarországon jelenleg elektronikus (SZÉP kártya) és papíralapú (Erzsébet-utalvány) típus is elérhető.
- Elektronikus pénz: olyan fizetési eszközök, amelyek maguk tárolják a pénzértéket, tehát nem számlához kapcsolatlan, ezáltal anonim fizetéseket tesznek lehetővé.
- Az elektronikus pénztárca egy előre feltöltött egyenleget jelent, ahol az eszköz vagy memóriaegység az előzetesen feltöltött értéket tárolja.

Az elektronikus fizetési rendszerek

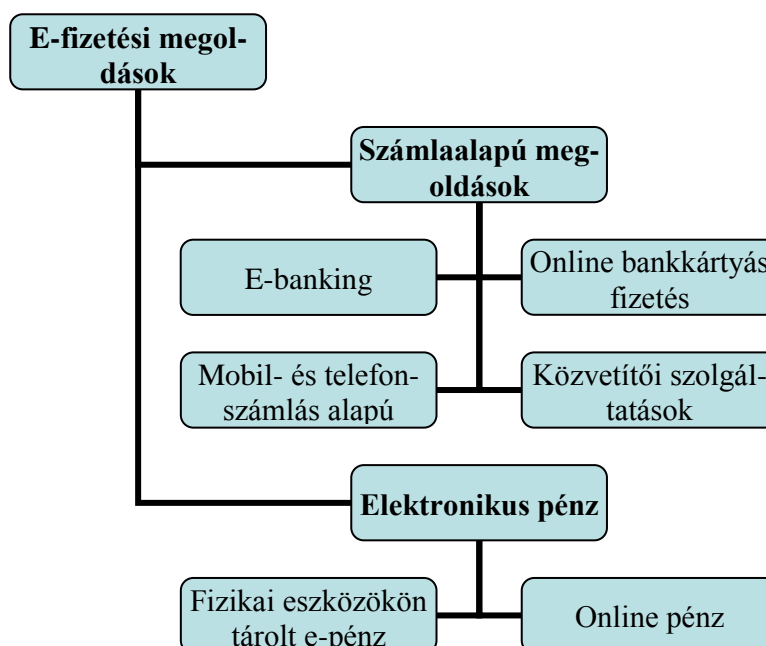
Az elektronikus fizetési megoldások olyan fizetési rendszereket jelentenek, melyek keretében a fizetés elektronikus eszközök közvetítésével valósul meg. A rendszer működtetésének és fejlesztésének célja a készpénz és a készpénz-helyettesítő eszközök (pl. csekk) kiiktatása a fizetés folyamatából.

A széles értelemben vett elektronikus fizetés körébe tartozik a bankközi átutalás, csoportos beszedés és e-banking (internet vagy mobil banking). Szűkebb értelemben abban az esetben beszélhetünk elektronikus fizetésről, ha az online fizetés az elektronikus kereskedelem részeként jelenik meg.

Az elektronikus fizetések két csoportba oszthatók:

- számlaalapú fizetések és
- számlához nem köthető fizetések.

A számla alapú fizetések mögött nem feltétlen áll bankszámla, a számlához nem köthető fizetések pedig elsősorban elektronikus pénz alapúak. Ez utóbbiakhoz tartozik például a chipkártya vagy szerveren tárolt adat.

AZ ELEKTRONIKUS PÉNZ

Az elektronikus pénz (e-péNZ) fogalma a hitelintézeti törvény alapján: „készpénz átvétele illetve számlapénz átutalása ellenében kibocsátott elektronikus pénzeszközön tárolt pénzérték, amelyet elektronikus fizetés céljából a kibocsátón kívül más is elfogad.”

Az elektronikus pénz megjelenéséhez az információtechnológia és az elektronikus kereskedelem fejlődése vezetett, mivel hiányzott egy olyan off-line fizetési mód, amely a nagy tömegben előforduló, döntően kis összegű fizetési műveleteket (mikro-fizetések) alacsony üzemeltetési költséggel és magas szintű biztonság révén támogatta volna.

Az e-péNZ pénz jellegét az adja, hogy azt a fizetési folyamatban részt vevő felek egymás között harmadik személy közbeiktatása, vagy engedélye nélkül azt átruházhatják.

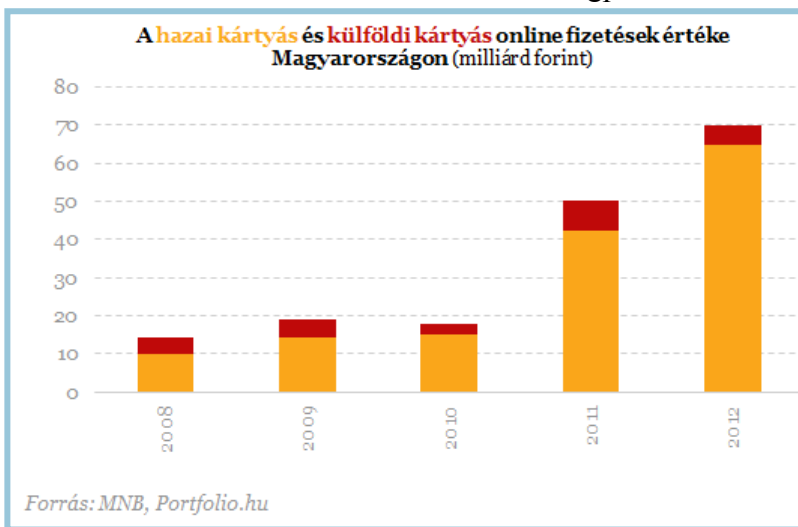
Fajtái: a kártyapénz és a hálózati pénz.

A kártyapénzt az értéktárolós chipkártyába (elektronikus pénztárca) épített mikroprocesszor memóriája „prepaid” jelleggel tárolja.

Fizetéskor az előre befizetett értéket „leemelik”.

A **kártyapénz** elterjedtebb, használatának jellemző területei

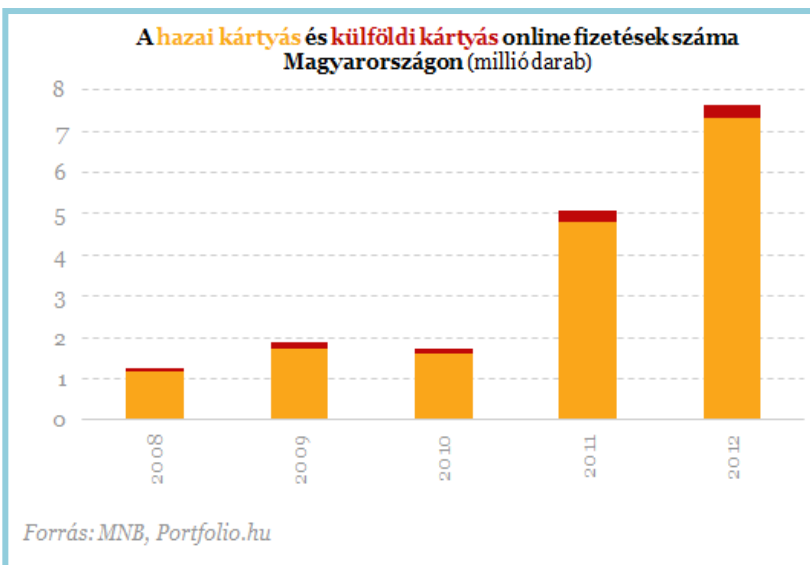
- az élelmiszer- és parkoló-automaták;
- tömegközlekedés;
- telefonkártyák;
- különféle szolgáltatónál is beváltható hűségpontok.

Az e-péNZ másik formája a **hálózati pénz** inkább az internetes fizetések célját szolgálja. Itt az értékegyeségeket a vásárló számítógépének memóriája, vagy egy szerver számítógép tárolja, és telekommuni-

kációs hálózat – például internet – útján történik az elektronikus pénz továbbítása. Ilyen alapokon működik például az amerikai PayPal rendszer.

AZ ONLINE KÁRTYÁS FIZETÉS

Az elektronikus kereskedelem és az online fizetés az utóbbi években Magyarországon ugrásszerűen megnövekedett. Az elmúlt három évben több mint háromszorosára emelkedett az online fizetések értéke, a száma pedig közel megnégyszereződött.

PÉLDÁK AZ ONLINE FIZETÉSRE

PayPal

A PayPal az egyik legnagyobb közvetítői szolgáltatásokat nyújtó cég, mely online fizetések lebonyolítására szakosodott. Az ügyfél egy egyszeri átutalással elektronikus számlát nyit, amit aztán rendszeresen feltölt. Jelenleg 190 országban vehetők igénybe a szolgáltatásai, 110 millió ügyfélszámlája van és 25 különböző pénznemben lehet fizetni. Szolgáltatásbővítésként számos országban bolti fizetésekre és személyek közötti átutalásokra is alkalmas.

Virtuális bankkártyák

A virtuális bankkártyák az internetes számlacsomagok részeként jelennek meg. Elég, ha van egy kártyaszám, egy lejárat dátum és egy kártyaellenőrző kód (CVC: Card Verification Code), és már létre is jöhet az online kártyás tranzakció. Ez a „kártya” bolti fizetésre természetesen nem alkalmas

PSP

Online fizetési szolgáltató (payment services provider, PSP): az online kereskedés egyik kulcsszereplője. Feladata az online fizetési szabályok betartása és különböző fizetési rendszerek integrálása. Nem pénzt, hanem adatokat kezelnek. Segít a kereskedőnek a kártyaadatok szabályszerű és biztonságos lekérésében és továbbításában a hitelesítéshez. Azaz eljuttatja a kártyaadatokat a kibocsátó bankhoz, amely visszaigazolja a rendelkezésre álló fedezetet.

UTALVÁNYOK

A magyarországi utalványpiacon jelenleg elektronikus és papíralapú utalványok is elérhetőek. A tendencia a papíralapú utalványok elektronizálása, mint például a SZÉP kártya esetében ez történt. (Erzsébet-utalvány jelenleg is csak papír alapon létezik).

Az utalványok elektronikus elérhetőségeinek előnyei:

- feldolgozási költségek csökkenése;
- megakadályozható az utalványok másodpiaci forgalma;
- megoldódnak a címletproblémák;
- ellenőrizhetővé válik a felhasználás;
- növekszik a rendszer biztonsága.

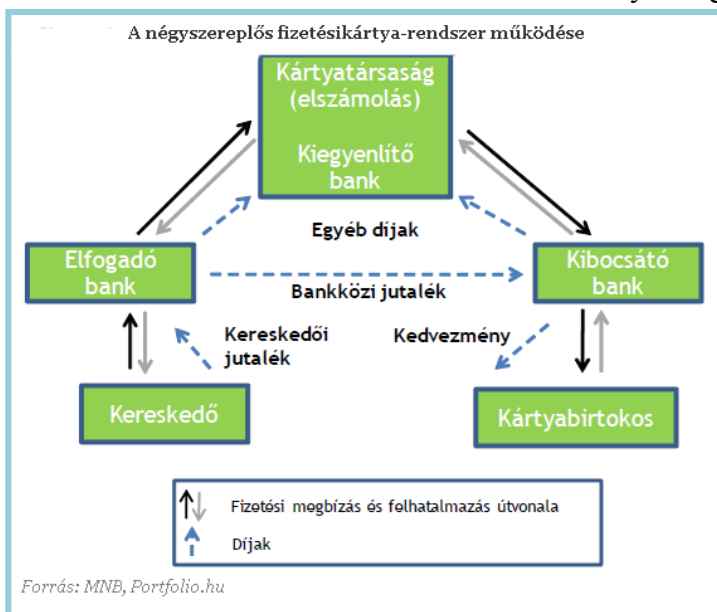
Ha az elektronizálás a fizetési kártyarendszerekhez hasonló modellt szerint történik, akkor a négyszereplős rendszer tűnik használhatóbbnak. A kártya kibocsátó és felhasználó/kereskedő között lenne egy központi szereplő, aki egyszeri alkalommal szerződik az utalvány-elfogadóval és kibocsátóval.

HÁROM- ILLETVE NÉGYSZEREPLŐS FIZETÉSIKÁRTYA RENDSZEREK

Háromszereplős: a fizetési rendszert üzemeltető központi szereplő a kártyatársaság, ő áll közvetlen kapcsolatban a kártyabirtokosokkal és a kártyaelfogadó kereskedőkkel. Itt több

kibocsátó van, s mivel nincsenek közös szabványok meghatározva a tranzakciók lebonyolításához, ezért a rendszer néhol átláthatatlan.

Négyszereplős: a rendszert üzemeltető kártyatársaság nincs közvetlen kapcsolatban sem a kártyabirtokosokkal, sem a kereskedőkkel, hanem a pénzforgalmi szolgáltatókkal vannak, akik az elfogadói szolgáltatást nyújtják

PÉNZFORGALMI FOGALMAK

A Bankszövetség definíciói szerint:

Pénzforgalmi szolgáltató:

- Hitelintézet: bank, szakosított hitelintézet, szövetkezeti hitelintézet (takarékszövetkezet, hitelszövetkezet)
- Pénzforgalmi intézmény,
- Elektronikuspénz-kibocsátó intézmény,
- Postai Elszámoló Központot működtető intézmény,
- Magyar Nemzeti Bank, Kincstár.

Pénzügyi intézmény

Főszabályként csak pénzügyi intézmény végezhet üzletszerűen pénzügyi szolgáltatást. Két fő típusa van: a **hitelintézet** és a **pénzügyi vállalkozás**.

Hitelintézet

A hitelintézet az a pénzügyi intézmény, amely legalább betétet gyűjt, valamint hitelt és pénzkölcsönt nyújt.

Típusai:

- bank;
- szakosított hitelintézet;
- szövetkezeti hitelintézet.

Pénzügyi vállalkozás

Egyes, nem kizárólag hitelintézeteknek fenntartott pénzügyi szolgáltatások végzésére feljogosított pénzügyi intézmény. Pénzügyi vállalkozásnak minősül továbbá a pénzügyi holding.

Pénzforgalmi szolgáltatás.

- a bankszámlavezetés és a bankszámlavezetéshez szükséges összes tevékenység;
- bankszámlára történő készpénzbe-, illetve bankszámláról történő készpénzkifizetés;
- fizetési műveletek bankszámlák közötti teljesítése (átutalás, hatósági átutalás, csoportos beszedés stb.);
- készpénz-helyettesítő fizetési eszköz – ide nem értve a csekket és az elektronikus pénzt – kibocsátása;
- a készpénzátutalás.

Források:

- [Robbanásszerűen terjed az online fizetés](#). portfolio.hu, 2013. április 30.
- A Bankszövetség [fogalomtára](#)
- Elektronikus fizetési megoldások - KPMG tanulmány. 2007. április 13.
- [Online payment systems for e-commerce](#), - OECD-tanulmány. 2006. április 16.
- [Jelentés a fizetési rendszerről](#). Magyar Nemzeti Bank, 2013
- Széplaki Valéria: Az elektronikus pénz kibocsátásának szabályozása az EU-ban és a magyar implementáció. Hitelintézeti Szemle, 2003/4.
- Pétervári Kinga: [E-pénz, e-fizetés 2012](#). academia.edu

Készítette: Horváth Irén
Képviselői Információs Szolgálat

Országgyűlési Könyvtár

E-mail: infoszolg@parlament.hu
Intranet: <http://infoszolg.ogyk.hu>
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet belső felhasználásra, az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült. A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be. Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.